

Kadernota bewegen en sport Valkenswaard

Valkenswaard beweegt naar de toekomst

Inhoud

1. Voorwoord	5
2. Visie op bewegen en sport	6
3. Kaders	7
3.1 Het belang van bewegen	7
3.2 De rol van de beweegaanbieder	7
3.3 De rol van de gemeente in bewegen en sporten	8
3.4 De rol van ongeorganiseerd bewegen en sporten	9
4. De uitwerking op hoofdlijnen	10
4.1 Inclusie, diversiteit, armoede en kans gelijkheid	10
4.2 Ruimte voor bewegen en sport	13
4.3 Sporten en bewegen in de openbare ruimte	18
4.4 Vitale aanbieders	18
4.5 Vaardig in bewegen	20
4.6 Topsport	21

1. Voorwoord

Met trots presenteer ik u de nieuwe kadernota bewegen en sport van de gemeente Valkenswaard. Het gaat goed met bewegen en sport, ook in Valkenswaard. Zo kennen we in de gemeente een actief verenigingsleven, relatief veel sportaccommodaties en een gemiddelde sportparticipatie. We zien dat veel inwoners dagelijks met veel plezier in beweging komen en dat is mooi. Tegelijkertijd zien we dat de motorische vaardigheid van kinderen is afgenomen. Dat er groepen mensen zijn die nooit sporten of uitgevallen zijn. Dat sportaccommodaties te vaak leeg staan en dat de klassieke sportvereniging verder onder druk staat door minder leden en vrijwilligers. Ook het percentage inwoners dat aan de beweegrichtlijn voldoet is helaas afgenomen in Valkenswaard.

Dat is jammer, want bewegen en sport staat aan de basis van een gezonde leefstijl. We willen dat al onze inwoners meedoen in de maatschappij en zo lang mogelijk op eigen kracht gezond en zelfstandig functioneren. Bewegen en sporten helpt daarbij. Maar dat niet alleen, door het lidmaatschap bij (sport) verenigingen of andere sportaanbieders kunnen inwoners elkaar ontmoeten, gezonde inspanning leveren en werken aan hun gezondheid. En ze kunnen waardering ontvangen voor het verzette vrijwilligerswerk en een signaleringsfunctie hebben. Ons uitgangspunt is dan ook: sport en bewegen is veelzijdig en levert een essentiële bijdrage aan het welbevinden en welzijn van de inwoners.

Daarom hebben we sport en bewegen in de Toekomstvisie 2024 een prominente plek gegeven. Daarnaast zijn er landelijke ontwikkelingen met het Sportakkoord II en maakt het akkoord nu onderdeel uit van de SPUK-GALA (Gezond en Actief Leef Akkoord) waarin welzijn en bewegen samenkomen. Met het Nationaal Sportakkoord II wil de nationale overheid bereiken dat iedereen, nu en in de toekomst, plezier in bewegen en sport kan hebben. Het sportakkoord kent drie ambities:

1. Het fundament op orde
2. Een groter bereik
3. Meer zichtbare betekenis

Voor de uitwerking van deze kadernota hebben we ervoor gekozen om zoveel mogelijk aan te sluiten bij deze ambities.

Ook de kadernota Sociaal Domein "Samen zorgen wij voor Valkenswaard" is belangrijk. De daarin genoemde doelen Groeien, Meedoen en Thuiskomen hebben ook allemaal een raakvlak met bewegen.

Hoe we het hebben aangepakt? Allereerst hebben we in het voortraject onze sportaanbieders geraadpleegd over de sportvisie. Daarna hebben we andere professionele instellingen en het inwonerspanel bevraagd. Op basis van de ontwikkelingen die herkenbaar zijn voor onze sportaanbieders zijn beleidskeuzes gemaakt. Aan die beleidskeuzes kunnen we verzoeken om ondersteuning van verenigingen of individuen toetsen.

Rens Pijnenburg

Wethouder bewegen en sport

2. Visie op bewegen en sport

Als gemeente willen we onze inwoners stimuleren om een leven lang met plezier te blijven sporten en bewegen. Dat doen we met een samenhangend beweegaanbod, dat we ontwikkelen in samenwerking met de verenigingen en andere aanbieders. Daarbij houden we de verschillende leeftijdsfasen en fysieke mogelijkheden van de doelgroepen scherp in het vizier. Ook zoeken we aansluiting bij de strategische doelstellingen uit het sociaal domein en de pijlers voor positieve gezondheid.

3. Kaders

3.1 Het belang van bewegen

Bewegen en sport zijn in de visie van de gemeente Valkenswaard essentiële onderdelen voor een fysieke, sociale en gezonde leefstijl en leefomgeving. Het principe van positieve gezondheid ('het vermogen om je aan te passen en je eigen regie te voeren in het licht van de sociale, fysieke en emotionele uitdagingen van het leven') sluit daar naadloos bij aan en wordt door de gemeente omarmd.

Bewegen bevordert normen en waarden en de sociale vaardigheden. Ook bij het tot stand brengen en houden van sociale netwerken heeft bewegen een belangrijke taak. Zeker in kernen en wijken dragen beweging, sport en de activiteiten die er eventueel omheen worden georganiseerd bij aan de leefbaarheid. Niet alleen actieve deelname op prestatieniveau is van belang maar ook alle vrijwilligerstaken, de toeschouwers en het recreatief beoefenen van sport- en of beweegactiviteiten.

De rol van het individu

De mens krijgt bij zijn geboorte een natuurlijke bewegingsdrang mee. Die drang is noodzakelijk om je fysiek te ontwikkelen en vaardigheden te verwerven om een zelfstandige en succesvolle positie in de maatschappij te kunnen innemen.

De condities om te kunnen sporten of bewegen veranderen; elke levensfase kent een mix van mogelijkheden en beperkingen om bewegen en sport te beoefenen. Zo speelt de jongste jeugd veel buiten, krijgt op school lichamelijke oefening en sport voornamelijk in verenigingsverband. Op het voortgezet onderwijs maken leerlingen door de vakleerkracht bewegingsonderwijs verder kennis met verschillende takken van sport en spel. In deze leeftijdsfase spelen verschillende vragen een belangrijke rol: ga ik door met sporten, sport ik om te presteren of vind ik bewegen belangrijk vanwege het sociale aspect? De openbare ruimte wordt een belangrijk gebied voor de jeugd.

In de volgende fase gaan werk en gezin een belangrijke rol spelen. Dit is een drukke periode waarin velen werken en zorg combineren. Het wordt wel het spitsuur van het leven genoemd. In deze fase is er een terugval in het sporten en bewegen en velen stoppen zelfs. Deze groep wil minder vastzitten aan een lidmaatschap. Degenen die nog wel blijven sporten en bewegen doen dit vaker individueel of in informele groepen. Ze maken vaak gebruik van de openbare ruimte. Bij het ouder worden neemt de beweeg- sportdeelname toe. Mensen gaan meer wandelen, fietsen en joggen en doen dat vaak op individuele basis. Na 68 jaar beschikt men over meer vrije tijd maar kunnen ook de fysieke ongemakken toenemen. Fietsen, wandelen en zwemmen zijn in deze leeftijdsfase de meest beoefende sporten. Vanaf 80 jaar bestaat de beweegbehoefte hoofdzakelijk uit het soepel houden van de spieren. De nieuwe generatie ouderen zal naar verwachting langer actief blijven omdat ze in eerdere leeftijdsfasen ook intensiever met bewegen en sport in aanraking zijn gekomen. Bovendien is het een belangrijke manier om sociale netwerken in stand te houden. Het plezier in bewegen is in alle leeftijdsfasen erg belangrijk. Plezier is namelijk de grootste motivatie om deel te nemen aan de activiteit. Daarnaast kan sporten en bewegen een mogelijkheid zijn om sociale netwerken in stand te houden, zoals ook vanuit het sociaal domein wordt nagestreefd.

3.2 De rol van de beweegaanbieder

Voldoende bewegen is een verantwoordelijkheid van de individuele inwoners van onze gemeente. De sport- en beweegaanbieders vertolken hierin een rol: zij vormen als het ware de ruggengraat van de sport en beweging. Ze functioneren bovendien als belangrijke sociale netwerken en dragen daarom bij aan een positief leefklimaat.

De verenigingscultuur zoals we die in Nederland kennen is uniek in Europa. Toch zien we de laatste jaren een terugloop van het aantal leden bij de

sportverenigingen. Inwoners kiezen tegenwoordig eerder voor individueel sporten en bewegen bij commerciële aanbieders of voor bewegen in de openbare ruimte.

De primaire taak van de vereniging ligt vooral in het overeind houden van de structuur waarbinnen op een laagdrempelige manier sport beoefend kan worden. Verenigingen zijn ingesteld op de interesses van de deelnemers, daarmee hangt de hele vrijwilligersinzet samen. Maar bij een structuur waarbij zelfwerkzaamheid, groepsloyaliteit, democratische besluitvorming en betrokkenheid voorop staan, wordt ook deskundigheid verwacht op totaal andere gebieden, zoals management, milieu en horeca. Sportclubs en verenigingen zijn daar niet altijd op ingericht en hebben daar ondersteuning bij nodig.

De gemeente Valkenswaard ziet sportverenigingen en andere beweegaanbieders als organisaties die een bijdrage leveren aan een samenleving, waarbij iedereen de kans krijgt te bewegen en anderen te ontmoeten en zo in staat wordt gesteld om een prettig en zinvol leven te leiden.

3.3 De rol van de gemeente in bewegen en sporten

Vanwege het maatschappelijke belang van sporten en bewegen vindt de gemeente Valkenswaard het belangrijk haar inwoners te stimuleren, te faciliteren en te ondersteunen bij hun sport- en bewegingsdoelstellingen. Ook voor de sportaanbieders wil de gemeente de drempel lager maken zodat de aanbieder de maatschappelijke rol goed kan invullen. De gemeente werkt eraan om de keuze om te gaan sporten of bewegen zo gemakkelijk mogelijk te maken.

De gemeente ziet de verantwoordelijkheid als drietrapsraket: de inwoners zelf zijn verantwoordelijk voor het daadwerkelijk bewegen en sporten (burgerkracht), sportaanbieders verzorgen de sportinfrastructuur (laagdrempelige ondersteuning) en de gemeente heeft een faciliterende, een stimulerende en een regisserende rol (voorzieningen en inrichting buitenruimte). Afhankelijk van de vraag zal de rol van de gemeente anders zijn.

De faciliterende rol van de gemeente richting sportverenigingen uit zich in de sportaccommodaties, subsidies en ondersteuning via sportcoaches. De gemeente is verantwoordelijk voor de realisatie en het beheer van sportaccommodaties tot een bepaald niveau en ten behoeve van verschillende functies op het gebied van bewegen en sport. Sportaanbieders wordt gevraagd om creatief te kijken naar de locaties voor sporten en bewegen en zo meer aansluiting te vinden bij de sporter/beweger in de openbare ruimte.

Subsidies zijn bedoeld om het sporten bereikbaar en toegankelijk te houden en om bij te dragen aan de gemeentelijke doelstellingen.

Bovenstaande rollen sluiten aan bij de Sociaal Domein Piramide en de strategische doelstelling vanuit het Sociaal Domein.

Sociaal Domein Piramide

3.4 De rol van ongeorganiseerd bewegen en sporten

Door de toenemende individualisering hebben steeds meer mensen behoefte aan een individuele invulling van activiteiten en vrije tijd. Deze trend is al jaren gaande en de lockdowns tijdens de coronapandemie hebben dit alleen maar versterkt. Daardoor is er een groeiende belangstelling voor ongeorganiseerde sport en/of commerciële sportbeoefening in plaats van de veelal tijds- en plaatsgebonden sportverenigingen.

Wandelen, fietsen, joggen en skeeleren zijn populaire vormen van bewegen waarbij men zelf de duur en tijdstip van het sporten kan bepalen. Ook beweegtuinten en groepsyoga in parken worden steeds populairder.

Deze ontwikkeling, die zowel landelijk als in Valkenswaard waarneembaar is, zorgt ervoor dat dat we andere voorzieningen willen realiseren, waarbij we zowel recreatief als sportief in kunnen spelen op de wensen van groepen en individuen.

Door deze voorzieningen kunnen inwoners ongeorganiseerd in de directe nabijheid van hun woning sporten en bewegen. De voorzieningen spelen dan ook een steeds belangrijkere rol in het sport- en beweeggedrag.

Ook veel volwassenen en 55-plussers kiezen ervoor om te gaan sporten en bewegen in ongeorganiseerd verband. Dit komt enerzijds voort uit de bovenstaande ontwikkeling, anderzijds omdat het aanbod van de sportaanbieders niet aansluit bij de wensen en behoeften van deze groep. Deze groep ongeorganiseerde sporters maakt veel gebruik van de openbare ruimte maar heeft ook de weg gevonden naar de fitnesscentra en activiteiten die wel al bij sportaanbieders worden georganiseerd. Met het nieuwe beleid wil de gemeente stimuleren dat alle sportaanbieders zich ook op ongeorganiseerde sporters gaan richten en hun aanbod afstemmen op deze doelgroep.

4. De uitwerking op hoofdlijnen

Met het Nationaal Sportakkoord II wil de nationale overheid bereiken dat iedereen plezier in bewegen en sport kan hebben. Nu en in de toekomst. Het sportakkoord kent drie ambities:

1. Het fundament op orde.
2. Een groter bereik.
3. Meer zichtbare betekenis.

Het Sportakkoord II maakt inmiddels onderdeel uit van de specifieke uitkering Gezond en Actief Leven Akkoord (SPUK-GALA), waarin wordt gestreefd naar samenhang tussen de doelstellingen en interventies op het gebied van gezondheid en welzijn.

Voor de uitwerking op hoofdlijnen van deze kadernota is daarom gekozen om aan te sluiten bij de landelijke thema's uit het Nationaal Sportakkoord II en SPUK-GALA.

4.1 Inclusie, diversiteit, armoede en kans gelijkheid.

Als gemeente willen we inwoners de kans geven om een leven lang te bewegen in een omgeving die tevens zorgt voor sociale cohesie. Bewegen moet toegankelijk zijn voor alle inwoners en daarvoor moet aanbod aanwezig zijn dat aansluit bij de mogelijkheden en wensen van de inwoners. Om dit mogelijk te maken dient er, naast het traditionele aanbod, ook ander aanbod te ontstaan. In het Nationaal Sportakkoord II wordt dit Inclusief sporten en bewegen genoemd.

Vanuit de sessies met sportaanbieders is naar voren gekomen dat verenigingen behoefte hebben aan vereenvoudiging van regels en aan hulp bij het vinden van de juiste ondersteuning. Het werven van nieuwe doelgroepen, maar ook praktische zaken als payrolling en ledenadministratie zijn genoemd.

De ondersteuning moet gericht zijn op: professionalisering, maatschappelijke betrokkenheid en vrijwilligersbeleid. Doel hierbij is het ontwikkelen van vitale, goed georganiseerde en maatschappelijk betrokken sportverenigingen.

De maatschappelijke rol zal er onder andere uit bestaan dat de verenigingen een aanbod hebben voor (kwetsbare) doelgroepen. Werving van groepen in een kwetsbare positie (ouderen, mensen met een beperking) wordt gezien als sportbeweegstimulering. Samenwerking met andere organisaties is hierbij essentieel.

Daarnaast is naar voren gekomen dat een fonds voor volwassenen in armoede, om deel te kunnen nemen aan activiteiten, een goede aanvulling zou zijn op stichting Leergeld voor de kinderen. Nu wordt geconstateerd dat volwassenen afhaken door geldgebrek. Dit onderwerp wordt meegenomen in het nieuwe armoedebeleid en komt op een ander moment naar de gemeenteraad.

4.1.1 Sportstimulering en bewegen in relatie tot gezondheid en zorg

Via het stimuleren van verantwoorde sport en beweging kan een gezonde leefstijl worden bevorderd en bewegingsarmoede worden tegengegaan. Bewegen en sport kunnen een bijdrage leveren aan het verminderen van specifieke gezondheidsaandoeningen, zowel preventief als curatief. Bewegen en sport zorgt ervoor dat de kwaliteit van leven beter wordt, de lichaamsfuncties goed blijven en inwoners blijven meedoen.

Voor overgewicht/obesitas, diabetes en hart- en vaatziekten is wetenschappelijk aangetoond dat sport een positief effect heeft op zowel de bestrijding als voorkoming van deze aandoeningen.

In het kader van sport en gezondheid worden in Nederland de beweegrichtlijnen gehanteerd. In het onderstaande vlak staat de Nederlandse beweeglijn voor volwassenen.

Het beweegaanbod van de gemeente is erop gericht dat zoveel mogelijk mensen voldoen aan de Nederlandse beweegrichtlijn:

- Bewegen is goed, meer bewegen is beter.
- Besteed minstens 150 minuten per week aan matig intensieve inspanning, verspreid over diverse dagen. Langer, vaker en/of intensiever bewegen geeft extra gezondheidsvoordeel.
- Doe minstens tweemaal per week spier- en botversterkende activiteiten, voor ouderen gecombineerd met balansoefeningen.
- Voorkom veel stilzitten.

Bewegen en sport zijn belangrijke pijlers om mee te doen en te kunnen blijven doen. Niet alleen het fysiek fit zijn is hierbij belangrijk, maar ook ergens bij horen, samen iets doen en het opbouwen en onderhouden van een persoonlijk netwerk.

Voor de onderdelen valpreventie, overgewicht, obesitas, welzijn op recept, ondersteuning mantelzorgers en eenzaamheid speelt bewegen en sport een belangrijke rol en dienen de aanbieders een plek te krijgen binnen de ketenaanpakken zoals voorgeschreven in het plan van aanpak SPUK-GALA.

4.1.2 Vitale aanbieders/ Verenigingsondersteuning

Verenigingsondersteuning is erop gericht om sportverenigingen te ondersteunen op onder andere het gebied van professionalisering, maatschappelijke betrokkenheid en vrijwilligersbeleid. Dit heeft als doel vitale, goed georganiseerde en maatschappelijk betrokken sportverenigingen te krijgen. "Investeren in de kracht van de samenleving" en "passende ondersteuning bieden" Op termijn zullen de verenigingen in staat moeten zijn de maatschappelijke rol grotendeels zelfstandig te kunnen vervullen.

Hierdoor komt de sportaanbieder (weer) midden in de maatschappij te staan en maakt zij voor veel inwoners deel uit van het sociale netwerk. Dit kan alleen als de activiteiten van de sportaanbieders breder zijn dan enkel de eigen tak van sport en inspelen op de veranderende behoefte van (beoogde) leden.

Daarbij is ook de onderlinge samenwerking tussen sportaanbieders van belang en de samenwerking met het onderwijs, zorgaanbieders en bedrijfsleven en overige instanties (de netwerkorganisatie die verantwoordelijk is voor de verschillende ketenaanpakken).

Wat willen we bereiken met sportstimulering en verenigingsondersteuning?

1. We willen het beweegaanbod en de deelname van groepen in een kwetsbare positie vergroten (o.a. ouderen, mensen met een beperking, minima, alleenstaanden). Vanuit aanbieders worden er dus extra activiteiten ontwikkeld met ondersteuning van de sportcoaches.
2. We willen het sportaanbod en de deelname van groepen waar de uitval groot is (leeftijdsgroep 13-16 en 25-40 jaar) met twee procent vergroten.
3. We willen de samenwerking tussen beweegaanbieders onderling en met scholen, beweegcoaches, welzijnsorganisaties, zorginstellingen, bedrijfsleven en (zorg) organisaties die actief zijn in de gemeente vergroten. Dat willen we doen met minimaal twee brede overleggen per jaar.

We willen ondersteuning bieden op het gebied van en aanspreekpunt zijn voor:

- Samenwerking bevorderen;
- Organisatie/management van de vereniging (administratie, kader etc.);
- Werven, behouden en inzetten van vrijwilligers, passend bij de moderne manier van leven;
- Omgaan met/inspelen op (veranderende) wet- en regelgeving;
- Uitbreiding van het sportaanbod naar andere doelgroepen;

- Ondersteunen bij het beter benutten van de accommodatie;
- Compensatie voor leden in een armoedesituatie.

Hoe willen we dat bereiken?

- We maken vaste aanspreekpunten per gebied voor ondersteuning op beweeggebied (wijkgericht).
- We zetten sportcoaches in om specifieke vragen van aanbieders, die aansluiten bij de gemeentelijke doelstellingen, te beantwoorden.
- We stemmen meer af tussen de sportcoaches en beweegaanbieders om een diverser aanbod te ontwikkelen voor alle doelgroepen.
- We voeren regulier overleg met alle sportaanbieders op basis van thema's. Zo vergroten we de samenwerking tussen sportaanbieders en andere organisaties binnen de gemeente.
- We regelen landelijke ondersteuning voor sportbesturen via bonden, de sportlijn vanuit het Nationaal Sportakkoord.
- We regisseren een sportkennismakingsprogramma voor doelgroepen in een kwetsbare positie (strippenkaarten).
- We ontwikkelen een sportkennismakingsprogramma samen met de sportaanbieders en maatschappelijke organisaties (basisscholen, ouderenbonden, zorgaanbieders, jeugdwerk zorgaanbieders, jeugdwerk etc.).

4.2 Ruimte voor bewegen en sport

We willen kunnen beschikken over een goed werkende en duurzame sportinfrastructuur. Het gaat hier om de sportaccommodaties (binnen en buiten) waar onze verenigingen gebruik van maken, maar ook om zwembaden, parken, speeltuinen en trapveldjes in de kernen.

4.2.1 Visie op sportaccommodaties

Valkenswaard beschikt over zeer mooie en goede sportaccommodaties in alle kernen. Het is dan ook niet voor niets dat de gemeente een Papendal van het zuiden wordt genoemd. Vooral de veelzijdigheid en kwaliteit van de accommodaties in al onze kernen springen er ten opzichte van veel andere gemeenten in Nederland positief uit.

De sportvoorzieningen die in eigendom zijn bij de gemeente worden via vaste, door de raad vastgestelde, tarieven in gebruik gegeven aan sportverenigingen en andere gebruikers voor het trainen en spelen van competitie. In 2024 worden de tarieven geëvalueerd en waar mogelijk geharmoniseerd.

De accommodaties worden periodiek gekeurd en voldoen aan de eisen die de NOC*NSF stelt aan de accommodatie.

In alle kernen zijn sport- dan wel beweegvoorzieningen aanwezig waar recreatief en ongeorganiseerd bewegen kan worden. De accommodaties geven de mogelijkheid om op een laagdrempelige manier te kunnen voldoen aan de beweegrichtlijnen.

Rolopvatting gemeente

Zoals eerder aangegeven is "voldoende bewegen" allereerst een verantwoordelijkheid van het individu. Dat individu kan vervolgens door sportaanbieders, waar individuen zich verenigen, worden uitgedaagd om voldoende te bewegen. En ten slotte door de gemeente gefaciliteerd worden om in beweging te komen.

De gemeente ziet dus geen rol voor zichzelf voor het commercieel exploiteren van sportaccommodaties. De ondersteunende rol van de gemeente is beperkt tot niet-commerciële en niet-zelfvoorzienende multifunctionele accommodaties die als noodzakelijke basis worden gezien voor het sporten en bewegen.

Voor die takken van sport waarvoor op dit moment nog geen (regionale) voorziening aanwezig is maar wel aantoonbare behoefte aan is, zoeken we in overleg met de regio naar mogelijkheden om dit te realiseren.

De beschikbare sportaccommodaties die (mede) door de gemeente worden gerealiseerd, beheerd en onderhouden, worden verantwoord en efficiënt ingezet voor alle inwoners. Daarbij kan gedacht worden aan gebruik van (buiten)sportaccommodaties door de buurt, scholen, jeugdwerk, andere sportverenigingen of individuele sporters zonder lidmaatschap. Het gaat om maatschappelijk kapitaal dat zo breed mogelijk moet worden ingezet om een zo hoog mogelijk maatschappelijk rendement te realiseren.

4.2.2 Realiseren van sportaccommodaties

Conform de visie van de gemeente zoals hierboven beschreven zijn sportaanbieders of individuen die een nieuwe sportaccommodatie willen, of juist een bestaande accommodatie willen uitbreiden, in eerste instantie zelf verantwoordelijk voor het realiseren van die accommodatie.

Voorwaarde voor gemeentelijke ondersteuning bij het realiseren van sportaccommodaties is dat deze zoveel mogelijk ingezet kunnen worden voor onderwijs, maatschappelijke doeleinden en sport/ beweegactiviteiten voor verschillende doelgroepen (ouderen, mensen met een functiebeperking, jeugd, alleenstaanden etc.). Daarnaast moet de accommodatie geschikt zijn voor meerdere sporten. In iedere kern moet minimaal één sport- dan wel beweegvoorziening aanwezig zijn.

Dit leidt tot de volgende beleidsuitgangspunten:

- Bij het realiseren van nieuwe sportaccommodaties zijn individuen en sportaanbieders in eerste instantie zelf verantwoordelijk.
- In het geval van commercieel te exploiteren sportaccommodaties speelt de gemeente vanuit sportbeleid geen rol.
- De gemeente is bereid (financieel of randvoorwaardelijk) mee te werken aan het realiseren van sportaccommodaties voor zover dit een basisvoorziening (noodzakelijk voor de wijk/ kern) betreft en als wordt aangetoond dat de accommodatie ook wordt ingezet voor andere maatschappelijke doeleinden. De hoogte van de financiële bijdrage zal mede afhangen van de zelfwerkzaamheid en inzet bij het realiseren en in stand houden van de betreffende accommodatie.
- Gemeentelijke sportaccommodaties worden zoveel mogelijk multifunctioneel gerealiseerd en er wordt ingezet op een hoge bezettingsgraad.

4.2.3 Beheer en onderhoud van gemeentelijke accommodaties

De gemeente is verantwoordelijk voor de kwaliteitseisen voor beheer en onderhoud van gemeentelijke binnen- en buitensportaccommodaties voor zover deze bij de basisvoorzieningen horen. Hierbij dienen de NOC*NSF-normen als basis.

De uitvoering van het dagelijks beheer en onderhoud kan verschillen per accommodatie, afhankelijk van het gebruik.

De gemeente voert het beheer en onderhoud zelf uit of besteedt dat uit aan een derde partij. Dit kunnen (sport)verenigingen zijn, stichtingen of commerciële partijen. Daarbij wordt de regie gevoerd door de gemeente en stelt de gemeente kwaliteitseisen.

Bij de buitensport maakt de gemeente onderscheid naar onderdelen van de accommodatie die nodig zijn voor de beoefening van de sport (velden, kleed- en wasgelegenheden en trainingsvelden) en het multifunctionele gebruik ervan. Onderhoud en beheer van andere onderdelen van de buitensportaccommodaties komen voor rekening van de gebruiker (kantines, extra speelveldjes etc.).

Dit leidt tot de volgende beleidsuitgangspunten:

- De gemeente is verantwoordelijk voor het stellen van kwaliteitseisen voor beheer en onderhoud van binnensportaccommodaties die in eigendom zijn, inclusief daarbij horende sportmaterialen.
- Daarnaast is de gemeente verantwoordelijk voor het onderhoud en beheer van sportvelden en veldverlichting als deze eigendom zijn van de gemeente.
- De gemeente is ook verantwoordelijk voor kleed- en wasruimten voor sportaccommodaties waar competitiewedstrijden plaatsvinden.
- De gemeente draagt in overleg met de verenigingen beheer- en onderhoudstaken over aan verenigingen/stichtingen.

4.2.4 Beschikbaar stellen en toegankelijkheid van gemeentelijke accommodaties

Gemeentelijke sportaccommodaties worden verhuurd aan partijen die daar willen sporten en bewegen. Dit gaat vaak om sportverenigingen en scholen, maar ook particulieren of andere organisaties kunnen een accommodatie huren en gebruiken.

Tot op heden worden de sportaccommodaties verhuurd tegen een gereduceerd tarief (op dit moment onder de prijzen in de regio). In de praktijk kosten de accommodaties dus meer dan de huur opbrengt, waardoor we kunnen spreken van een indirecte subsidie aan de verenigingen.

Deze subsidievorm is noodzakelijk om het sporten en bewegen laagdrempelig te houden voor alle inwoners. Onderling gebruik en betere benutting van de accommodaties streven we altijd na. Wel is er veel onduidelijkheid over de tarieven. De historisch gegroeide huurprijzen zijn niet transparant en uitlegbaar aan de huurders. Daarom ontwikkelen we een nieuw tarievenbeleid waarover de gemeenteraad een apart voorstel ontvangt. Uitgangspunt hierbij is duidelijkheid, transparantie en gelijkheid voor de huurders.

Voor de visie van de gemeente op de subsidies verwijzen we naar paragraaf 4.4.1.

Wat willen we bereiken met een beleid op sportaccommodaties?

- We willen dat gemeentelijke accommodaties zo efficiënt en verantwoord mogelijk worden ingezet voor een zo breed mogelijke maatschappelijke taak.
- We willen dat verenigingen en vrijwilligers het beheer en onderhoud van de buitensportaccommodaties zoveel mogelijk, en op basis van afspraken, zelf vormgeven.
- We willen eenduidige regelgeving voor ondersteuning bij het realiseren van nieuwe of het uitbreiden van bestaande accommodaties.
- We willen een eenvoudig systeem inrichten voor de verhuur van de gemeentelijke accommodaties. In 2024 ontvangt de gemeenteraad hiervoor een voorstel.
- We willen een transparant tarievenstelsel met gelijkheid tussen de accommodaties en huurders. In 2024 ontvangt de gemeenteraad hiervoor een voorstel.

Hoe gaan we dat bereiken?

- We gaan gelijke huurovereenkomsten en tarieven opstellen voor alle gebruikers. Ook gaan we onderhoudswerkzaamheden bij buitensportaccommodaties overdragen aan de vereniging of groep van vrijwilligers.
- Als er behoefte aan is bij verenigingen, gaan we competitiesporten clusteren. Met de voetbalverenigingen lopen hiervoor al concrete gesprekken.
- We gaan (delen van) vrijkomende sportterreinen behouden voor de beweegbehoefte van inwoners. Ook zorgen we voor een uitwijkmogelijkheid voor de competitiesport waarbij het onderhoud door de gemeente wordt afgebouwd.
- We gaan een nieuw verhuursysteem aanschaffen.

4.3 Sporten en bewegen in de openbare ruimte

Steeds meer mensen sporten en bewegen in de openbare ruimte, zoals wandelen, fietsen, hardlopen, bootcamps of yoga. Het is van belang om bij projecten voor herinrichting van de openbare ruimte rekening te houden met deze behoefte en de ruimte beweegvriendelijk in te richten.

Ook de bestaande sportvoorzieningen kunnen opengesteld worden om ongeorganiseerd te sporten en bewegen. Bij een aantal verenigingen is dit nu al mogelijk, waarbij de ervaringen positief zijn.

Wat willen we bereiken met sport en bewegen in de openbare ruimte?

We willen meer laagdrempelige voorzieningen realiseren waar iedereen op zelf gekozen tijdstippen kan sporten en bewegen.

Hoe gaan we dat bereiken?

We gaan buitensportaccommodaties die zich hiervoor lenen openstellen. Ook gaan we in overleg met de verenigingen om ongeorganiseerd bewegen meer mogelijk te maken. Daarnaast gaan we voorzieningen in de openbare ruimte aanleggen, zoals een pumptrack en beachvelden.

4.4 Vitale aanbieders

We willen de aanbieders van bewegen en sport toekomstbestendig maken. Verenigingen kunnen sterker worden door hun sport- en beweegaanbod te verbreden en door zich ondernemender te gedragen.

4.4.1 Visie op sportsubsidies

Sportsubsidies maken deel uit van een mix aan middelen die de gemeente heeft om uitvoering te (laten) geven aan haar sportbeleid. Via de subsidieregels kunnen verenigingen die ervoor in aanmerking komen maatschappelijke activiteiten voor bijzondere doelgroepen organiseren. De verenigingen zijn van mening dat deze subsidie systematiek erg bureaucratisch is ingericht.

Zoals al in hoofdstuk 3 staat aangegeven worden op de sportaccommodaties indirecte subsidies beschikbaar gesteld, doordat het huurtarief niet kostendekkend is.

In de nieuwe visie gaan we ervan uit dat de subsidie beschikbaar wordt gesteld op basis van gerealiseerde output en outcome (specifieke activiteiten die worden geleverd), waarover jaarlijks (of tweejaarlijks) verantwoording moet worden afgelegd.

4.4.2 Sportsubsidies voor maatschappelijke taken

Met het beschikbaar stellen van een subsidie worden alle sportverenigingen en organisaties in Valkenswaard in staat geacht om aan de centrale doelstelling te voldoen, namelijk laagdrempelig bewegen en sport aanbieden aan inwoners van de gemeente Valkenswaard.

De huidige nadere regel sport blijft van toepassing, waarbij verenigingen een subsidie aan kunnen vragen voor maatschappelijke activiteiten voor bijzondere doelgroepen.

Hieruit volgen de volgende beleidsuitgangspunten:

1. Om voor een subsidie in aanmerking te komen moet een vereniging aantonen een bijdrage te leveren aan de subdoelen die de gemeente stelt voor sportverenigingen.
2. Het aanvragen van subsidies wordt in een apart traject bekeken.

Wat willen we bereiken met vitale aanbieders?

We willen sportdeelname voor alle inwoners mogelijk maken. Zo ondersteunen we inwoners die fit en gezond willen participeren in de maatschappij en in staat willen zijn om eigen netwerken te ontwikkelen.

Hoe willen we dat bereiken?

We voeren eenvoudige regels voor subsidie in, waarbij aan de gestelde voorwaarden moet worden voldaan. We laten de tarieven op het regionale gemiddelde aansluiten. Dit doen we op basis van gelijkheid per accommodatie en soort voorziening.

4.5 Vaardig in bewegen

De bewegingsvaardigheid van onze inwoners neemt af. Dat hebben onderzoekers van NOC*NSF en het Mulier Instituut aangetoond.

Slechts achttien procent van de jongeren in de gemeente Valkenswaard voldoet aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (Bron: Valkenswaard in cijfers; Kenniscentrum bewegen en sport).

Basisscholen worden door het ministerie van OCW in staat gesteld om vakleerkrachten aan te stellen. Het aanbod vanuit sportief Valkenswaard tijdens de gymlessen is daarom met ingang van schooljaar 2023/2024 gestopt. Wel wordt gewerkt aan een goede samenwerking met de basisscholen en middelbare scholen om het naschoolse aanbod uit te breiden. De herijking van sportief Valkenswaard naar een verbindende en regisserende rol is hierbij belangrijk.

Naast de aandacht voor onze kinderen en jongeren moet er ook meer aandacht komen voor de beweegarmoede bij volwassenen, senioren en mindervaliden. Hierbij kunnen we bijvoorbeeld de link leggen met valpreventie of het programma Uniek Sporten, zoals dat in de gemeente Valkenswaard is uitgerold.

Wat willen we hiermee bereiken?

- We willen dat de bewegingsarmoede afneemt.
- We willen dat meer kinderen en volwassenen voldoen aan de landelijke richtlijn voor gezond bewegen.
- We willen dat iedereen kan deelnemen aan beweegactiviteiten.

Hoe willen we dat bereiken?

- We sluiten ons aan bij de landelijke campagnes die worden gelanceerd om de beweegrichtlijn voor iedereen bekend te maken.
- We stellen een beweegprogramma voor kinderen onder de zes jaar samen in samenspraak met sportaanbieders.
- We zetten in op extra aanbod voor valpreventie.
- We introduceren een volwassenfonds voor sport en cultuur. Dit verwerken we in het armoedebeleid waarvoor we in 2024 nieuw beleid ontwikkelen.

4.6 Topsport

De gemeente Valkenswaard kent professionele sportorganisaties en een aantal verenigingen en individuele sporters die zowel op het hoogste amateurniveau als professioneel actief zijn.

Deze topsporters zijn een voorbeeld en ambassadeur voor de inwoners van onze gemeente, maar zoals gesteld in de visie richt de gemeente Valkenswaard zich hoofdzakelijk op de breedtesport (iedereen moet kunnen bewegen).

Beleidsuitgangspunten zijn:

- Het realiseren van accommodaties voor topsport vindt plaats op basis van provinciale richtlijnen en in afstemming met de regio. Het is dus geen directe verantwoordelijkheid voor onze gemeente.
- De gemeente neemt de kosten voor eventuele topsportbeoefening niet voor haar rekening.

Wat willen we bereiken met topsport?

We willen een voorbeeldfunctie voor al onze inwoners waar we trots op kunnen zijn. En we willen dat kinderen met talenten op het gebied van sport de kans krijgen om dit te laten zien.

Hoe willen we dat bereiken?

We gaan de sportkampioenen eens in de twee jaar huldigen met een speciale oorkonde en prijs. Dit werken we nog nader uit met de sportaanbieders in het Lokaal Sportakkoord.

